

**Доповідь на тему щодо прав і свобод дітей, які переміщуються з
тимчасово окупованої території**

HDIM.DEL/0061/15

23 September 2015

На цей час на кордонах районів проведення антитерористичної операції розгорнуто роботу чотири транзитних пунктів Державної служби з надзвичайних ситуацій України (ДСНС України) для зустрічі внутрішньо переміщених осіб, а саме: у Донецькій області – в районі міст Красноармійськ, Маріуполь; у Луганській області – в районі міст Сватове та Лисичанськ. Всього до транзитних пунктів звернулось 28 тис. 267 осіб, з них 4 тис. 409 дітей та 421 інвалід.

Для організації перевезення внутрішньо переміщених осіб 1 лютого 2015 року розгорнуто ще два додаткових транзитні пункти на вокзалах залізничних станцій у містах Слов'янськ, Костянтинівка Донецької області. До зазначених пунктів звернулось 4 тис. 132 особи, з яких 727 дітей та 88 інвалідів. Організовано перевезення до інших регіонів України 3 тис. 268 осіб, з яких 641 дитина та 74 інваліди.

Територіальними підрозділами Мінсоцполітики в регіонах, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509, станом на 24 лютого 2015 зареєстровано 1 млн. 69 тис. 809 осіб (у тому числі ті особи, які тимчасово виїхали за межі зони антитерористичної операції для отримання пенсії та інших соціальних виплат).

Уряд України вживає максимум зусиль, спрямованих на виправлення та мінімізацію гуманітарних наслідків ситуації на сході держави. Значну допомогу у підтримці зусиль Уряду надають представлені в Україні організації системи ООН. Фінансування відповідних видатків здійснюється як власним коштом цих організацій, так й за рахунок фінансових ресурсів країн-донорів.

Так, за інформацією Міністерства закордонних справ спільно з причетними міністерствами і відомствами України організації системи ООН впродовж 1 серпня – 31 грудня 2014 року реалізували в нашій країні Попередній план реагування (Preliminary Response Plan), в рамках якого на цілі гуманітарної допомоги було витрачено понад 32 млн. дол. США (профінансовано 96,5% загальних потреб). Загальний обсяг всієї гуманітарної допомоги, наданої у 2014 р. Україні, становить 71,8 млн. дол. США.

Найбільшими донорами гуманітарної допомоги ООН для України у 2014 року стали США, частка яких у загальному обсязі фінансування становить 25,7% (8,2 млн. дол. США), Європейська Комісія – 14,9% (4,78 млн. дол. США), Центральний фонд ООН з реагування на гуманітарні ситуації – 12,4% (3,9 млн. дол. США), Німеччина – 10,9% (3,48 млн. дол. США), Швеція – 10,7% (3,4 млн. дол. США), Швейцарія – 6,2% (2 млн. дол. США), Канада – 3,1% (1 млн. дол. США), Австрія – 2,1% (658 тис. дол. США), Фінляндія – 2,1% (658 тис. дол. США). Фінансові внески також зробили такі країни: Польща, Нідерланди, Японія, Естонія, Республіка Корея, Литва, Норвегія, Чехія, Мальта та Ізраїль.

Впродовж 2015 року гуманітарна допомога з боку організацій системи ООН надається в рамках Стратегічного плану реагування ООН на ситуацію на сході України. Переглянутий бюджет СПР становить 316 млн. дол. США; очкується, що впродовж 2015 року в рамках його реалізації допомогу отримають 3.2 млн. осіб.

Однією з найбільш активних організацій системи ООН з надання допомоги внутрішньо переміщеним особам в Україні є Управління верховного комісара

ООН у справах біженців. Впродовж 2014 р. на потреби надання гуманітарної допомоги Україні Управління верховного комісара ООН у справах біженців витратило понад 12 млн. дол. США. У 2015 р. Управління планує мобілізувати 41,5 млн. дол. США для забезпечення гуманітарних потреб переселенців.

Регіональне представництво УВКБ ООН реалізовує проекти фінансової підтримки найбільш незахищених категорій громадян з числа переселенців. Розмір такої грошової допомоги становить, як правило, від 2000 грн. до 7500 грн. в залежності від соціального статусу сім'ї та кількості її членів. Пріоритетна увага надається багатодітним, малозабезпеченим сім'ям; інвалідам, батькам-одиначкам тощо.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) розробила та у серпні 2014 року схвалила План дій у сфері охорони здоров'я у східних областях України з бюджетом 14 млн. дол. США.

22 вересня 2014 р. ВООЗ виділила перший транш гуманітарної допомоги в розмірі 2,4 млн. грн., який був спрямований на придбання ліків та медичних виробів (антибіотики, анестезуючі, протиалергійні, дерматологічні, серцево-судинні препарати, хірургічні інструменти, набори для оперативних втручань, перев'язочні матеріали) для понад 170 тис. пацієнтів; 26 вересня 2014 р. ВООЗ передала Україні другий транш гуманітарної допомоги – 300 тис. доз правцевого анатоксину (для попередження гострих інфекційних захворювань при пораненнях), на загальну суму понад 325 тис. дол. США.

Діяльність Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) зосереджена на забезпеченні прав саме дітей.

Зокрема, ЮНІСЕФ забезпечує дітей шкільним приладдям, а також проводить інфорамційно-роз'яснювальну роботу серед майже 200 тис. сімей щодо небезпеки мін та снарядів, які не вибухнули.

ЮНІСЕФ активно залучається до роботи з відновлення пошкоджених шкіл. Зокрема, за підсумками відвідання Слов'янська експертами Фонду було підготовлено та передано до Державної служби України з надзвичайних ситуацій перелік пошкоджених шкіл.

У сфері захисту дитини ЮНІСЕФ організовує курси підвищення кваліфікації для шкільних психологів. Планується, що загальна кількість перепідготовлених психологів досягне 400 осіб, а їхніми послугами будуть охоплені понад 4 тис. дітей та їх батьків.

Міністерство освіти і науки України спільно з місцевими органами управління освітою вживає всіх можливих заходів для забезпечення належних умов навчання та виховання дітей, які виїхали на до інших населених пунктів України з окупованих територій та районів проведення антитерористичної операції, та сприяння батькам у влаштуванні дітей до навчальних закладів за місцем тимчасового перебування, організації надання таким сім'ям соціальної та психологічної допомоги.

На цей час до дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів України зараховано 47,8 тис. дітей із Донецької області, з них –13,2 тис. дітей до навчальних закладів в межах області, та 26,9 тис. дітей із Луганської області, з них – 3,5 тис. дітей в межах області. (Інформація по регіонах додається).

За інформацією департаментів освіти і науки Донецької та Луганської обласних державних адміністрацій у населених пунктах Донецької області, на території якої органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, знаходяться 510 дошкільних та 462 загальноосвітні навчальні заклади; на території Луганської області – 338 дошкільних та 363 загальноосвітні навчальні заклади.

Всі діти, які залишилися у цих населених пунктах можуть продовжити здобуття освіти у школах, що знаходяться на мирній території країни, за дистанційною або екстернатною формами навчання.

У зв'язку з активізацією бойових дій на окремих територіях Луганської області, з метою збереження життя та здоров'я дітей з Попаснянського району у жовтні 2014 р. до дитячого спеціалізованого санаторію «Люстдорф» Міністерства охорони здоров'я України (м. Одеса) відправлено 65 дітей шкільного віку. У грудні 2014 р. до вищезазначеного санаторію відправлено ще 67 дітей шкільного віку з Попаснянського та Станично-Луганського районів. У санаторії «Люстдорф» діти навчаються і отримують санаторне лікування.

До Центру соціальної реабілітації «Ковчег» (Київська область, Пуща Водиця) відправлено 9 дітей та 18 дітей – до Центру захисту дітей «Наші діти» (м. Київ). Із Золотівського та Щастинського професійних ліцеїв до м. Вінниці відправлено 32 студента на навчання. До Северодонецької загальноосвітньої школи-інтернату переведено 17 дітей з Гірської обласної спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату.

Усі вихованці інтернатних закладів, які мають статус дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, евакуйовані із районів проведення антитерористичної операції в безпечні місця на навчання та виховання.

Складна соціально-політична ситуація у суспільстві обумовила необхідність надання соціально-психологічного захисту і психологічної допомоги як окремим дітям, так і цілим соціальним групам.

Зважаючи на надзвичайну актуальність соціально-педагогічної та психологічної роботи з дітьми, які мають високий рівень стресу внаслідок військового конфлікту в Україні та з метою зміцнення психосоціального реагування на стрес серед школярів Міністерство освіти і науки України підтримало ініціативу Дитячого Фонду ЮНІСЕФ, який спільно з Національним Університетом «Києво-Могилянська Академія» та Українським науково-методичним центром практичної психології та соціальної роботи впроваджують в рамках проектної діяльності навчання для 300 практичних психологів та соціальних педагогів навчальних закладів із Донецької, Дніпропетровської, Запорізької Луганської та Харківської областей із навичок кризового консультування.